

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”: „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”, „Miercurea”, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-fărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silevania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgneaana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 3 Mai 1902.

Nr. 18.

Administrarea fondurilor private de pensuni.

(#) În numărul 9 din anul curent al „Revistei Economice” am dat câteva cazuri caracteristice cu privire la „chestiunea siguranței fondurilor private de pensuni”. Casurile expuse au fost luate din seria evenimentelor mai recente ce s’au petrecut pe terenul instituțiilor financiare în Germania. Ele denotă tristul fapt întâmplat, că și cele mai bine fondate instituții financiare pot să ajungă în situațiuni dificile cari să fie urmate de disolvare totală, și cari să tragă după sine în miseria cea mai mare pe funcționarii cari au muncit poate o viață întreagă în serviciul institutului ce într’o bună zi se prăbușese. Mai dureros trebuie să atingă însă pe funcționarii, cari nu trăiesc numai pentru prezent ci se gândesc și la viitorul lor îndepărtat, faptul că un fond de pensuni privat, fie acela cât de mare, să poată ajunge în cas de liquidare a institutului în masa concursuală și astfel să fie înstrăinat total de mențiunea sa cu care a fost creat și a figurat timp îndelungat în bilanțul institutului. Casul acesta s’a petrecut în Germania la „Preussische Hypothekenbank”. Din cauză că în bilanț pozițiile, cari priveau fondul de pensuni nu erau înscrise cu destulă claritate, capitalul fondului s’a cumulat cu averea institutului și a ajuns să servească la satisfacerea creditorilor băncii falimentate.

Din punct de vedere al bilanțului, după părerea noastră, se pot face două feluri de erori la contarea fondului de pensuni. Una se naște când fondul se face evident numai în activele bilanțului, și a doua când acela ese la evidență numai între pasive.

Dacă de exemplu se pun la activele bilanțului K 500,000 efecte, specificându-se: K 420,000 efecte proprii și K 80,000 efectele fondului de pensuni, iar la pasive se dă acestor sume o contraposiție de K 500,000 sub titlul fonduri de rezervă, este cert, că claritatea va lăsa mult de dorit. Căci în cazul acesta

pasivul de K 500,000 este un singur creditor, pentru a cărui satisfacere masa concursuală va căuta să se escontenteze până la ultimul ban și din efectele fondului de pensuni, ca poziție activă, căreia nu’i stă în față un creditor special la pasive.

Invers tratat acest exemplu încă va dovedi neexactitatea manipulației de contare. Căci dacă punem cazul că în activ găsim K 500,000 efecte iar la pasiv K 420,000 fond de rezervă și K 80,000 fond de pensuni, se poate ușor obiecționa că poziția activă de K 500,000 nu indică prin nimic special că din aceste efecte sunt K 80,000 ale fondului de pensuni. Corectă și clară ar fi bilanțarea deci în forma aceasta:

Activ:	Pasiv:
Efectele proprii K 420,000—	Fond. de rezervă K 420,000—
„ f. de pens. „ 80,000—	Fond. de pens. „ 80,000—
K 500,000—	K 500,000—

În cazul acesta găsim la pasiv un creditor special care este fondul de pensuni, și care își află acoperirea într’un activ iarăși special indicat sub titlul efectele fondului de pensuni. Deci, cât privește bilanțul, claritatea aceasta va fi necontestabilă. Prin contarea astfel făcută în bilanț, apărătorii intereselor materiale ale creditorilor institutului ar fi puși în imposibilitate de a aglomera fondul de pensuni cu fondurile de rezervă proprii ale institutului.

Cât pentru administrarea, manipulațiunea și contarea ce trebuie să se facă peste an, la aceea este necesar să se purceadă cu toată rigoarea. Suntem de părere că cotisațiunile lunare ale funcționarilor să se treacă direct la contul fondului de pensuni per „Cassa”, iar pentru contribuțiile institutului să se facă un cont special sub un titlu care indică apriat mențiunea aceleia, ca d. e. „contul cotisațiunii institutului pentru fondul de pensuni”. Acest cont va fi debitat lunar sau anual (după cum contribuțiile se fac de cătră institut), iar „contul fondului de pensuni” se va credita cu sumele ce le contribuie institutul. Plasarea va fi necesar să se facă lunar imediat după încurgerea cotisărilor, atât ale funcționarilor cât și ale institutului, și anume în forma cea mai sigură, anume în depozite spre fructificare

sau în scrisuri fonciare, eventual în imobiliile rentabile. În tot cazul este de preferit o dobândă mai mică, dar sigură, decât căutarea de rentabilitate urcată, dar împreună cu un risc ce nu se unește cu natura unui fond de pensuni.

Dacă se folosește plasarea în scrisuri fonciare, este bine a se acui ra apointe de câte minimum K 2000 pentru mai ușoara evidență, care în omis va trebui să se poarte în scontrii speciali pentru efectele fondului de pensuni.

Dacă d. e. cotisațiunile lunare nu ajung cifra de K 2000, decât să șicem numai tot în luna a doua, atunci contribuiriile, cari incurg în luna primă se vor depune imediat după încassare într'un libel de economii fructificabile. Pentru ținerea în evidență specială a acestui fel de depuneri, necesar va fi de lipsă a se deschide un cont special, d. e. sub titulo „Ctul depunerilor spre fructificare pentru fondul de pensuni“. Acesta se va debita deci în luna primă pr. „cassa“ pentru depozitele făcute. Când după cotisațiunile incurse în a doua lună, depunerea se va ridica și cu aceasta, plus cu interesele ei, și cu cotisațiile din luna a 2-a se va cumpăra un scris fonciar de K 2000. Contarea ar fi pr. „cassa“ la „contul depunerilor spre fructificare pentru fondul de pensuni“ pentru depunerea ridicată. Iar „Contul efectelor fondului de pensuni“ se va debita la „cassă“ pentru efectele cumpărate. Atât interesele depunerilor cât și ale efectelor se vor conta în un singur cont sub titlul „interesele fondului de pensuni“. În fine dăm pe scurt și un tablou al contărilor la acest fel de administrare, considerând stadiul de încheiere al conturilor necesare:

D.	Contul cotisării institutului.	C.
La <i>Contul fondului de pens.</i>		Pr. <i>Contul profit și perderi.</i>
Ianuarie . . .		Erogațiunea institutului
Faur . . .		
etc. total K 6500—		totală K 6500—
D.	Contul dep. spre fructific. ale fond. de pens.	C.
La <i>Cassa</i>		Pr. <i>Cassa</i>
Depuși . . . K 9000—		Ridicați . . . K 8500—
		La <i>Bilanț</i>
		Depuneri rest. „ 500—
	K 9000—	K 9000—
D.	Contul efectelor fondului de pensuni.	C.
La <i>Contul Cassa</i>		Per <i>Bilanț</i>
Efecte cump. K 13,200—		Saldul . . . K 14,600—
La <i>fond. de pens.</i>		
Profit de curs. „ 1400—		
K 14,600—		K 14,600—
D.	Contul intereselor la fondul de pensuni.	C.
La <i>Contul fondului de pens.</i>		Pr. <i>Cassa</i>
Sald adaus fondului la finea anului K 3500—		Interese intrate K 3500—
K 3500—		K 3500—

D.	Contul fondului de pensuni.	C.
La <i>Bilanț</i>		Pr. <i>Bilanț</i>
Sald ca stare a fondului cu ziua încheierii K 95,200—		Starea fondului din anul trecut K 80,000—
		Pr. <i>Ct. cotis. inst.</i>
		Cotisaț. instit. K 6500—
		Pr. <i>Cassa</i>
		Cotisaț. funcț. K 1800—
		Pr. <i>Ctul interes.</i>
		Interesele după efecte și depun. K 3500—
		Pr. <i>Ct. efect. f. de p.</i>
		Profit de curs. K 1400—
	K 93,200—	K 93,200—

Bilanțul.

Activ.	Passiv.
Efectele fondului de pensuni (din trecut) K 78,100	Fondul de pensuni al funcționarilor. K 93,200
(noue) . . . „ 14,600 K 92,700	
Depuneri spre fructif. pentru fond. de pens. „ 500	
K 93,200	K 93,200

Aceste 5 conturi purtate la un institut, care administrează un fond de pensuni, credem a fi suficiente pentru a nu lăsa să se nască nici o dubietate asupra existenței unui asemenea fond în casuri de litigii ivite asupra bilanțului. Acest din urmă, încheiat în felul expus la început și prezentat în tabloul ultim împreună cu cele 5 conturi schițate aci, va documenta pe deplin și clar manipulațiile fondului în decursul anului precum și creșterea față de anul premergător și situația sa exact exprimată la încheierea anului de gestiune.

Toate acestea însă natural vor servi numai scopului de a feri fondul să ajungă într'un stadiu, în care, pe baza bilanțului și respective a registrelor institutului, să i-se poată denega existența peste tot.

Cât privește îndreptățirea funcționarilor la acest fond și dreptul lor de escontentare din el, acestea sunt lucruri cari se pot lămuri numai pe baza condițiilor de angajament în serviciul institutului și vor trebui să fie normate prin statute și decrete de denu-mire speciale.

De încheiere am dori să mai atingem un punct.

Acesta este, că corpul funcționarilor, angajat materialicesce la un fond de pensuni privat să caute cât se poate a exopera, ca la conferințe sau ședințe ce se țin asupra chestiunilor de ori-ce natură ale fondului de pensuni, să fie și el reprezentat prin un număr oare-care de membrii aleși din sinul funcționarilor, pentru-ca astfel impiegații să-și poată validita mai eficace apărarea intereselor lor vitale.

Chestiunea bilanțului.

Un diar vienez a adresat nu de mult conducătorilor societăților pe acțiuni mai multe întrebări deschise, referitoare la compunerea bilanțului anual. Întrebările puse sunt următoarele:

Întrebare generală: Cum ar trebui compuse bilanțurile societăților pe acțiuni, ca să fie mai deslușite

pentru specialiști și să le înțeleagă și marea majoritate a acționarilor?

Intrebări speciale:

1. Adevărat este, că bilanțul detaliat și clar tradează secretele întreprinderii și este vătămător intereselor aceleia, și mai desavantajoasă este aceasta eventuală vătămare, decât neîncrederea ce provoacă în acționari bilanțul obscur?

2. Nu s'ar promova dezvoltarea întreprinderilor pe acțiuni, dacă bilanțurile s'ar compune pe înțelesul tuturor?

3. Just este a pretinde în special dela bănci să specifice în bilanț rezerva de efecte și afacerile lor consortiale?

4. Este consult a obliga societățile pe acțiuni, ca în bilanț să specifice realitățile, ce le posed, precum și valoarea lor înscrisă în registre?

5. Ce limite sunt a se stabili în privința amortisărilor și în ce formă sunt a se prezenta acestea în bilanț?

6. Admisibilă este crearea de rezerve secrete (latente)?

7. Ce principii să se urmeze la fixarea dividendelor și de lipsă este, ca în privința aceasta legea să conțină dispozițiuni normative?

8. În ce direcțiune să se desvolte organizațiunea societăților pe acțiuni: în direcțiune aristocratică, democratică ori absolutistă?

Precum vedem cestiunile sulate aci sunt de interes și pentru noi, cari suntem chiar pe cale a perfecționa, prin diferite reforme, organizațiunea noastră financiară economică, de aceea vom reproduce după „M. P.“ unul din cele mai interesante răspunsuri date la întrebările de sus. Eată cum se pronunță asupra cestiunilor puse pe tapet Max Feilchenfeld, presidentul băncii „Böhmische Escomptbank“:

În Austria și în Ungaria bilanțurile — în ce privesc claritatea și buna evidență — stau pe același nivel cu bilanțurile societăților pe acțiuni din Germania și se ridică în măsură însemnată peste nivelul bilanțurilor americane, engleze și franceze. A face bilanțurile acestea mai deslușite d'abia se va pute și nici nu este de lipsă. Acționarii, cari nu înțeleg bilanțurile de până aci nu ar înțelege nici bilanțurile mai specificate; iar schimbarea terminilor tehnici usitați n'ar avé nici o valoare, pentru-că terminii aceștia, pentru cei-ce cetesc bilanțuri, sunt cunoscuți.

Este natural că singur pe baza bilanțului nu se poate forma o părere hotărâtă asupra situațiunii unei societăți pe acțiuni; totul depinde în prima linie de încrederea, ce o avem față de persoana care compune bilanțul. Aceasta o dovedesc deajuns întâmplările senzaționale ivite în 1901 în Germania. De ex. uriașele pretensiuni, ce le avea „Leipziger Bank“ față de „Kasseler Trebertrocknungs-A. G.“ erau prezentate în bilanț sub contul debitorilor fundați, ceea-ce se făcea foarte bine și din punct de vedere al usului de bancă era corect; cu toate acestea totuși s'a dovedit, că aceste pretensiuni fundate n'au avut de fapt nici o acoperire. Partea preponderantă a activelor unei bănci o formează totdeauna pretensiunile, fie acelea pretensiuni cambiale ori deschise (de condică); dar este mare deosebire dacă pretensiunea aceasta sustă față de o firmă insolventă, ori față de un debitor sigur și la tot momentul solvabil. Cu toate acestea nu se poate pretinde, ca banca să alătore la bilanț o listă nominală a debitorilor sei; prin urmare mai mare claritate

în aceasta chestiune de căpetenie nu se poate pretinde, de aceea se poate dice că între marginile posibilității, bilanțurile noastre sunt destul de clare.

Ce privesc chestiunea dacă între anumite împrejurări bilanțul specificat tradează ori nu secretele întreprinderii și vatămă interesele aceleia, observ, că din publicarea bilanțului singur, nici când nu pot rezulta astfel de desavantagii; pe când contul profit și pierdere, în deosebi al întreprinderilor industriale, dacă indică d. ex. proveniența mărfurilor brute, prea ușor poate atrage atențiunea concurenților; asemenea se pot descoperi prin contul acesta și lucruri ce ar pute întâri pozițiunea concurentului. În direcțiunea aceasta deci nu trebuie formulate pretensiuni prea mari.

Așadară eu nu aflu, că bilanțurile noastre ar fi inclare, de aceea nici nu cred, că cauza neîncrederei, ce se manifesta față de societățile pe acțiuni, ar fi obscuritatea bilanțurilor. Causa neîncrederei este a se căuta în altă parte și așa nu cred, că prin compunerea de bilanțuri mai deslușite, chiar când aceasta ar fi posibil, s'ar promova dezvoltarea întreprinderilor pe acțiuni.

Nici aceea nu o aflu de consult ca băncile să fie obligate a-și specifica în bilanț efectele și afacerile consortiale, căci prin un astfel de obligamânt s'ar păgubi înalte interese ale lor. De altcum băncile și așa observă usul, de a comunica acționarilor și prin aceștia publicității, transacțiunile mai însemnate în efecte și afaceri consortiale; dar se pot ivi și casuri, în cari aducerea în publicitate a acestor lucruri ar pute deveni dăunătoare. Dacă d. ex. o bancă ar fi obligată a arăta în bilanț cantitatea efectelor în remanentă din o emisiune mai puțin succasă, atunci prin aceasta șansele plasării ulterioare a acestor efecte s'ar reduce și mai mult.

Contra specificării realităților aflătoare în posesiunea societăților pe acțiuni nu se poate face nici o excepțiune; dar arătarea specificată a valorii de registru a acestor realități, poate fi păgubitoare pentru interesele unor întreprinderi industriale, d. ex. pentru societățile de construcțiune (clădit).

Amortisarea părților de avere usate, ori într'alt chip expuse deteriorării este o condițiune esențială pentru compunerea unui bilanț solid; deoarece însă deteriorarea este de natură individuală, n'ar fi consult a decreta în privința aceasta o limită unitară exprimată în cifre. Prin aceasta nu s'ar pune nici o stavilă urcării dividendelor în contul amortisărilor, fiind-că întreprinderile nesolide vor afla și în cazul acesta modalitatea de a prezenta pe lângă amortisări, și un profit net mare, iar întreprinderile solide nu au lipsă să fie obligate prin lege a face amortisările cores-pundătoare.

În ce privesc rezervele latente, este principiu, că bilanțul basat pe astfel de rezerve este tot așa de fals, ca și când ar fi compus din valori fictive. Acționarii devin păgubiți, fiindcă situațiunea favorabilă a societății o cunosc numai administratorii, nu și dănsii. A crea mici rezerve secrete este cu toate acestea nu numai admis, ci chiar consult. Legea acționară germană, conform căreia societățile pe acțiuni sunt obligate a pune hărțile de valoare în bilanț cu prețul lor de cumpărare, constrânge societățile acestea formal la crearea de rezerve latente; căci îndată-ce prețul de cumpărare al efectelor din chestiune este mai mic, decât cursul lor de bursă în ziua încheierii bilanțului, rezerva latentă se formează dela sine. Cam de 10 ani încoace bilanțurile basate pe rezerve secrete s'au ivit mai des, decât cele într'alt chip falsificate. Cu toate

acestea până acum legislativa n'a luat măsuri în contra acelor, și falsificarea bilanțului cu ajutorul rezervelor latente se consideră din partea legislativei și executivei și acum ca dovadă de extremă soliditate.

Regularea politicii de dividendă pe calea legii este o imposibilitate, căci aci nu se pot face generalisări și nu se pot crea principii generale. Prin urmare în privința distribuirii profitului net este a se menține dreptul autonom ce compete adunării generale.

În ce direcțiune se va desvolta în viitor organizațiunea societăților pe acțiuni nu se poate ști cu siguranță; dar aici are valoare mai mult decât ori unde proverbul: „Mulți la sfat, puțină treabă“.

Asupra conducerii afacerilor, adunarea generală a acționarilor va pute exercita totdeauna numai o influență de tot minimală și nu știu nici un cas, ca discursurile rostite de acționari în adunările generale să fi contribuit vreodată și într'o direcțiune oarecare la reușita operațiunilor unei societăți. *

○

Noțiuni generale despre comptabilitatea dublă.

Sistemul de comptabilitate numit „comptabilitatea dublă“ în esență se caracterizează prin aceea, că fiecare afacere se trece de două ori în registrul principal și anume astfel că aceeași operațiune apare în același timp în *debitul* unui cont și în *creditul* altuia.

Acest metod de comptabilitate se mai numește și *comptabilitatea italiană*, după țeara de unde și are originea.

Pe când comptabilitatea dublă nu era încă așa de perfecționată și întrebuințată ca azi, interesul comptabililor era să o învelească într'un întunec misterios, ca prin aceasta să-și atribue lor o mai mare importanță; pe atunci deci comptabilitatea dublă era considerată ca cea mai înaltă treaptă a științei comerciale, ca o *artă* greu de învățat. Și într'adevăr, după modul cum se învăța, ba cum se propune și acum de unii învățători de comptabilitate, cu o praxă învechită, multor doritori de a învăța științele comerciale le apare greoaie și neînțeleasă. Dar, după-ce ea se întemeiază pe reguli stabile și se aduse într'un sistem, se avântă la știință, a cărei teorie prezentată cum se cuvine, este simplă și ușor de cuprins.

Cine vrea să facă progrese repeși și sigure într'o știință, trebuie să se familiarizeze cu natura, cu principiile și cu limba ei; toate acestea au valoare și pentru comptabilitatea dublă privită ca o știință. Pe lângă cele dișe se mai recere o cunoaștere exactă a afacerilor ce are să le prezinte comptabilitatea, pentru-ca arangiarea registrelor și a conturilor să fie bine întocmită și corespunzătoare, însemnarea amăsurat referințelor să fie scurtă, cuprinzătoare și clară și să se poată ușor constata rezultatele întreprinderii. Cu cât este mai extins un negoț, cu atât mai mult trebuie să năzuiască comerciantul a afla mijloacele de lipsă pentru a-l pute supraveghia atât în special cât și în general; prosperarea aceluia, liniștea și chiar onoarea sa depind de purtarea în ordine a registrelor; și dacă-l ajung nenorociri, cari să-l ruineze, atunci cu deosebire comptabilitatea dublă este aceea, care-i face posibil a dovedi cât mai exact perderile sale.

Comptabilitatea dublă corespunde și cerințelor legali într'o măsură mai mare decât cea simplă, pen-

tru-că ea nu deschide în registrul principal (maestru, cartea mare) ca cea simplă numai conturi pentru persoanele cu cari stăm în relațiuni de afaceri, ci și pentru tot ce posedă întreprinzătorul ca proprietate, pentru rezultatele dela singuraticele ramuri de operațiuni și în genere pentru toate referințele, cari rezultă din purtarea negoțului, întru-cât ele exersează o influență ce se poate exprima în bani. Aceste conturi stau într'un astfel de raport între sine, că schimbarea ce o suferă unul din ele, trebuie să producă o schimbare asupra altui cont oare care; și anume în sensul acela, că dacă un cont se privesce ca debitor pentru o sumă de bani, un alt cont apare ca creditor pentru aceeași sumă.

La cea dintâi privire s'ar păre că și comptabilitatea simplă pretinde o astfel de contare dublă, așa d. e. se introduce plata unui client în debitul casei și în creditul contului deschis acelu client, cumpărarea de mărfuri pe termen în creditul contului deschis vîndătorului și în debitul (întrare) contului deschis acelu articol în scontrul mărfurilor, ș. a. m. d. Această consonanță a celor două metode de comptabilitate este numai aparentă, pentru-că abstrăgînd de împrejurarea, că această introducere dublă nu se poate asemăna cu cea descrisă mai înainte, din cauză că nu se referă numai la maestru, dar ea nici nu are basă în natura comptabilității simple. Astfel în cazul prim s'ar indetuli comptabilitatea simplă d. e. cu trecerea lui în creditul contului particular al persoanei, iar cassa să nu se poarte în formă de cont ci așa ca intrate și eșite să se scrie una sub alta în ordine cronologică și să se adaugă sau să se subtragă una din alta; iar cât despre cazul al doilea este de observat că purtarea unui scontro al mărfurilor nu numai că nu este absolut indispensabilă, precum arată și numirea lui de registru auxiliar, ci între anumite împrejurări nici nu este posibilă.

Prin urmare comptabilitatea dublă are acel mare avantaj față de comptabilitatea simplă, că ea este însemnarea sistematică și calcularea averii, care servește ca basă unui negoț și a părților sale constitutive. Ea cuprinde toate părțile întregii afaceri a unui comerçant, și din acestea se formează un întreg, care constituie starea averii, aceasta se împarte prin anumite conturi în tot atâtea părți câte pretinde felul negoțului și aceste conturi stau în astfel de legătură unele cu altele, că se controlează reciproc.

Comptabilitatea simplă arată, ce e drept, după încheierea registrelor și cu ajutorul inventarului, tot ce posedă și ce dătesce comerçantul, precum și aceea cu cât a scăzut sau a crescut averea sa prin comparațiunea averii actuale cu starea de mai înainte; dar acestei demonstrații îi lipsesce aceea siguranță care e proprie comptabilității duble. La comptabilitatea simplă, pentru a pute procura această dovadă, se recere încheierea registrelor și luarea inventarului, pe când comptabilitatea dublă ne dă, deși numai aproximativ, această dovadă în ori-ce timp fără aceste ajutoare, numai prin conturile deschise în maestru. Comptabilitatea simplă ne arată și la încheierea registrelor numai în total profitul sau pierderea realizată din afaceri; pe când comptabilitatea dublă ne expune la ce întreprinderi au fost realizate, ș. a. m. d. Pe scurt, această metodă satisface în toate privințele pretențiunile, ce se pot aștepta dela o comptabilitate regulată, și recompensează astfel jertfa mai mare în osteneală și timp, pe care o reclamă la tot cazul față de comptabilitatea simplă.

La comptabilitatea dublă distingem trei *soiuri principale de conturi*, anume:

1. Conturi personale,
2. Conturi de obiecte,
3. Conturi de încheiere sau auxiliare.

Cele dintâi se mai numesc și conturi vii, celelalte (de sub 2 și 3) conturi moarte.

Conturi personale sunt conturile ce le deschidem amicilor de afaceri și cari conțin datele despre raportul nostru față de ei. În sensul de sus sub persoane sunt a se înțelege nu numai persoane vii (fisice), ci și așa numitele persoane juridice.

De aci se vede, că numirea usitată mai înainte, care și acum se mai folosește pentru conturile personale, de *conturi vii* (abstrăgând de alte considerațiuni), nu este potrivită, și că este mai consult a numi conturile acestea conturi personale.

Conturile de obiecte, a căror numire de *conturi moarte* cade de sine, după cele de sus, sunt proprii comptabilității duple. Pe când conturile personale ne dau socoteală despre raportul nostru dintr'un anumit timp față de amicii de afaceri sau de alte persoane, cu cari stăm, fie din ori-ce motiv, în relațiuni de cont, așa dar despre *pretensiunile și datorile* noastre față de alte persoane; conturile de obiecte ne arată *starea activă* de bunuri materiale (bani, cambii și alte hârtii de credit, pământuri, peste tot avere mobilă și imobilă) dintr'un anumit timp, precum și *starea pasivă* (în documente de datorie emise de noi sau de alții și recunoscute de noi, acceptate proprii, etc.).

Conturile de încheiere sau auxiliare, cari încă cad în categoria așa numitelor conturi moarte, de asemenea se găsesc numai la comptabilitatea dublă. Ele poartă socoteală deoparte despre întâmplări, cari schimbă averea noastră fie în sus fie în jos (ca d. e. conturile de spese, contul de profit și pierdere) și servesc de altă parte pentru a statori averea totală (contul bilanț).

Numărul conturilor speciale de obiecte și de încheiere, ce sunt a se deschide, în general va trebui să se acomodeze soiului și extensiunii întreprinderii. Dar vederile personale ale șefului încă sunt mai mult sau mai puțin decisive, întru cât unul se mulțămese poate, dacă află la încheierea anuală d. e. cât a câștigat sau pierdut peste tot din operațiunile în efecte, pe când un altul dorește a sci acest rezultat pentru fie-care specie de efecte. Într'un cas purtăm *conturi speciale*, în celalalt cas *conturi colective* (sumare).

(După Schiebe și Odermann, Die Lehre von der Buchhaltung; G. Bender, Die Buchführung im Bankgeschäft, de —n).

JURISDICȚIUNE.

Responsabilitatea vindețorului unei pretensiuni. Un creditor și-a vindut pretensiunea, ce o avea față de o masă concursuală, unei a treia persoane. Curia reg. a enunțat sub Nr. 2058/901, că, în lipsă de stipulațiuni contrare, vindețorul nu poartă nici o responsabilitate în ce privește incassabilitatea pretensiunii vindute, fiind-că prin vindere-cumpărare vindețorul garantează cumpărătorului numai aceea, că asupra obiectului vindut o a treia persoană nu are nici un drept, care s'ar pute validita față de cumpărător, pe când pentru neincassabilitatea pretensiunii

vindețorului, resp. succesorii lui de drept, nu sunt responsabili.

*

Efectul sechestrului pus asupra salariului.

Senatul de apelațiune al tribunalului reg. IV din Buda-Pesta a luat într'o cauză de recurs hotărîrea, că sechestrul, dus în cursul procedurii de execuțiune asupra salariului unui funcționar, are valoare numai până la suma capitalului indicat în actul de sechestrare cu cifre, pe când asupra accesoriilor, (interese, spese de proces ...) dacă acelea nu sunt indicate în actul de sechestrare cu cifre, sechestrul n'are efect. D. ex. dacă pe salariul unui funcționar se pune sechestrul pentru suma de K 80.— și accesoriile. atunci sechestrul are valoare numai pentru K 80.—, pe când accesoriile, nefiind indicate în cifre, nu se pot considera. Prin urmare într'un astfel de cas șeful se conformează pe deplin mandatului primit, dacă detrage din salariul funcționarului atât, cât este arătat în cifre în actul de sechestrare.

AFACERI DE DARE.

Autenticare scutită de timbru. Adeverința prin care judele și notarul comunal certifică pe obligațiune în mod oficial (cu sigilul comunal), că cuprinsul obligațiunii din chestiune s'a cetit și explicat debitorului în limba sa maternă, că s'a aprobat și subscris din partea debitorului prin punerea semnului de cruce — este scutită de timbru.

(Judec. administr. Nr. 11,467/900).

Timbrul de chitanță al membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere. Întreprinderile și societățile obligate la dare de seamă publică nu pot fi constrinse a administra perceptoratului competența de timbru după cuitanțele relative la tantiemele statutare ale membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.

(Judec. administr. Nr. 12,459/900).

Motive: Conform § 11 al art. de lege XXVI din 1881 întreprinderile, societățile, instituturile publice și reuniunile obligate la dare de seamă publică, sunt datoare a detrage și administra perceptoratului competența de timbru scala II, numai după „salarele plătite funcționarilor și servitorilor aflători în serviciul lor“.

Membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere chemați a conduce și controla afacerile societății obligate la dare de seamă publică, singur pe baza aceasta nu pot fi numărați între funcționarii societății; aceasta cu atât mai puțin, cu cât din dispozițiunile § 193 al art. de lege XXXVII din 1875 rezultă, că agendele membrilor din direcțiune se pot încredința și funcționarilor societății; prin urmare membrii organului conducător, întrucât nu funcționează în același timp și în calitate de amployați cu salar fix, nu se pot considera ca oficianți aflători în serviciul institutului.

Conținând deci legea dispozițiuni positive, cari exclud ori-ce dubietate, societățile obligate la dare de seamă publică nu se pot constrînge a detrage și administra perceptoratelor competența de timbru după tantiemele statutare plătite membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 1 Maiu 1902.

Cererea de bani a crescut în mod însemnat la ultimo. Pe lângă escomptul de bursă, care în Viena era foarte însemnat, s'a simțit și la ghișeele băncii austro-ungare o mișcare mai mare.

Cambiile înaintate spre escomptare s'au urcat în Viena la 7 milioane față de scadențe de 0.3 milioane coroane; în Budapesta s'au înaintat 6 milioane coroane față de 200.000 scadențe.

*

Conversiunea ungară. Marea operațiune financiară, prin care se reduce fără excepțiune procentul efectelor de stat ungare la 4, tocmai acum se pune în executare. Grupul financiar, care s'a angajat cu tranșarea conversiunii, întreprinde unicul și cel mai important pas pentru ajungerea scopului, oferind proprietarilor titlilor de patru și jumătate procente *schimbul liber* în renta de coroane de patru procente din noua emisiune. Cu această ocaziune se va dovedi, ce parte însemnată va lua Ungaria la conversiune. Titlii de patru și jumătate procente sunt plasați în țeară într'o sumă mare, și cu deosebire partea preponderantă a obligațiunilor pentru rescumpărarea regaliilor se află în mâni indigene.

Acum s'a publicat prospectul despre împrumutul în rentă de coroane de 4% liber de contribuțiune, care se emite în valoare nominală de K 1,087.470,000 pentru conversiunea următoarelor efecte:

Împrumutul căilor ferate de stat cu 4½% din anul 1889 în aur;

Împrumutul pentru rescumpărarea acțiunilor liniei ferate ung. de est cu 5% din 1876;

Împrumutul pe obligațiuni cu prioritate al căilor ferate ungare cu 4½% din 1888;

Împrumutul căilor ferate de stat cu 4½% din 1889 în argint, și

Obligațiunile pentru rescumpărarea regaliilor ung. cu 4½%.

Din acest prospect extragem următoarele date esențiale: Obligațiunile nouă pe baza art. de lege V. din 1902 se emit în piese de câte K 100—, 200—, 500—, 1000—, 2000—, 5000— și 10,000— și sunt provădute cu cupoane semestrale scadente la 1 Iunie și 1 Decembrie a fiecărui an. Ultimul coupon e scadent la 1 Iunie 1913, iar procurarea cupoanelor următoare se poate efectui pe baza talonului care se află la coala de cupoane.

Ministrul ung. de finanțe își rezervă dreptul de a rescumpăra ori și când împrumutul întreg sau în parte cu valoarea nominală pe lângă un termen de abdicere de cel puțin trei luni.

Obligațiunile precum și cupoanele lor sunt scutite de toate dările ungare de timbru și competențe existente și această libertate deplină de contribuțiune li se asigură și pe viitor.

Cupoanele se prescriu după șese ani dela scadența lor, obligațiunile după douăzeci de ani socotiți dela terminul fixat pentru rescumpărarea lor.

Până la terminarea titlilor definitivi se emit titlii provisorii provăduți cu trei cupoane despre interesele din 1 Decembrie 1901 până la 31 Mai 1903, cu privire la a căror schimbare fără spese în titli definitivi se vor publica la timpul seu cele de lipsă.

Proprietarii obligațiunilor de stat amintite la început au dreptul a le presenta la conversiune din ziua publicării prospectului până în 10 Mai 1902. Obligațiunile la nume vinculate sunt a se înainta pentru conversiune la cassa centrală reg. ung. a statului în Budapesta prin acel oficiu, care a plătit până aci interesele pe baza cuitanței.

Consortiul socotesce obligațiunile de 4½% în aur cu 100.50 pentru 100 fl., cele în valută de argint și hârtie cu valoarea nominală, și oferă renta în coroane cu un curs de 96.50. Cifra aceasta de 96.50 oferă proprietarilor titlilor de 4½% un avantajiu, care este de ½% pentru obligațiunile în aur, dar este ademenitor și pentru proprietarii titlilor în hârtie și argint, dacă considerăm cotările de ađi. D. e. obligațiunile de regalii cotează în buletinul oficial 100.65, iar renta în coroane 97.65; astfel acela care schimbă obligațiunile de regalii, cruță speșele cu vândarea, darea de circulațiune, cumpără fără speșe renta în coroane și pe lângă acestea profită o jumătate de procent. Prin urmare conversiunea este recomandabilă atât din considerarea a situațiunei actuale cât și din motivul că ea are șanse de a se apropia de pari, mai ales prin deschiderea unei noue piețe, a cărei importanță nu se poate prețui din destul, adecă prin introducerea rentei ungare de coroane în Paris și în Franția.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Țilele dela 23 și 24 Aprilie a. c. au fost țile critice, îndeosebi pentru agricultura din părțile transilvane, nu mai puțin și ziua dela 29 Aprilie. Zăpada și înghețul au cauzat mari pagube semănăturilor și poamelor. În *Brașov* a fost totul acoperit cu un strat gros de zăpadă, asemenea și la *K.-Vásárhely*; semănăturile de toamnă și poamele au suferit de frig. În *Sighișoara* și *Odorheul secuesc* înghețul de noapte a cauzat mare pagubă în poame, la *Aiud* a cauzat pagubă în vii, la *Turda* a stricat semănăturilor, la *S.-Sân-Georgiu* frigul cel mare a nimicit total multpromițtoarea recoltă de poame. În *Șimleul-Silvaniei* frigul a fost de 4—6 grade. În părțile *Sibiului* frigul din ultimele țile a cauzat pagubă simțită în poame; toate semănăturile și ierburile au stagnat în desvoltare.

În România. După scirile primite la ministerul de domenii starea semănăturilor de toamnă se menține bine în toată țeara; rapita numai a suferit în multe localități din cauza frigului și a vermilor. Semănăturile de primăvară au fost oprite în desvoltare de timpul frigos. Ploaia din săptămâna trecută a fost binevenită.

În *Rusia* starea semănăturilor este foarte bună, asemenea și în *Germania* și *Belgia*.

În *Franția* timpul este foarte favorabil culturilor de tot soiul.

În *Anglia* starea semănăturilor continuă a fi satisfăcătoare.

În *Statele-Unite* există oare-cari temeri cu privire la semănăturile de toamnă, din cauza timpului prea călduros; în general însă perspectivele sunt satisfăcătoare.

Exportațiunile din *Republica-Argentină* sunt mai reduse ca în anul trecut.

*

Academie agricolă în Ardeal. În scopul aşezării viitoarei academii agricole în Cluş, reuniunea economică ardeleană a înaintat ministrului de agricultură o reprezentatiune datată din Cluş în 18 Aprilie a. c. Intre motivele, ce se aduc, sunt şi următoarele: ... „Aici e pus deja fundamentul în institutul agricol, care lucră cu atâta diligenţă şi succes de 30 ani. Acesta este inzestrat în toate privinţele. El posedă colecţiuni bogate, laborator chimic, grădină botanică, staţiune pentru examinarea seminţei, economie modernă, păduri, vii, grădinărit artificial, viticultură model, etc. Aşa dar se găseşte aici fundamentul de experimentare pentru toţi ramii agriculturii, astfel că profesorul nu va fi necesitat să vorbească numai de pe catedră. Aici se găseşte cei mai distinşi profesori, dela cari se pot asculta lecţiuni din ramii ştiinţelor înrudite, se găseşte ... colecţiuni, grădina botanică, institutul chimic regnicolar, etc. etc. Pentru justificarea problemelor teoretice agricole se găseşte în apropiere economii mari moderne ...” Reuniunea din vorbă află Cluşul mai potrivit ca loc al Academiei agricole şi decât capitala sau un oraşel de provincie. Afară de şcoală tinerii au unde să se învêrte aici în cercuri inteligente şi bune şi nu ar fi reţinuţi în stăruinţele lor serioase dela câştigarea cunoştinţelor prin sgomotul şi ispitele capitalei. Şi în privinţa socială e de preferit Cluşul ... în capitală tinêrul află numai strada, cărciuma, cafenea şi peste toate cosmopolitismul, pe când în Cluş fie-care tinêr se găseşte ca acasă, în elementul său. Cluşul, ca oraş cu multă inteligenţă şi totuşi nu din cale afară modern, este predestinat şi din punct de vedere al iefinătăţii traiului spre acest scop.

COMUNICAȚIUNE.

Cărțile postale vechi de patru fileri își pierd valoarea cu finea lui Aprilie a. c. și nici privedute cu adaosul unei mărci de un filer nu se primesc, respective se consideră ca timbrate numai cu un filer și se îngreunează cu pedeapsa de porto de 8 fileri. Aceste cărți postale se pot însă schimba până la finea luni Mai la oficiile postale în valoarea lor întreagă cu cărți postale nouă; iar după acest termen nu le mai rescumpără nici oficiile postale.

BIBLIOGRAFIE.

„Despre cărțile funduare și intabulări” de Dr. Valer Moldovan, cand. de adv., este titlul unei scrieri populare tocmai acum apărute în editura Asociațiunii (Nr. III al „Bibliotecii populare” a Asociațiunii). Conținutul cărții este următorul: 1. Despre însemnătatea și folosul cărților funduare. 2. Descrierea cărților funduare și anume: Când și cum s’au făcut cărțile funduare în țeara noastră? Impărțirea cărților funduare. Foaia A, sau foaia de moșie. Foaia B, sau foaia de proprietate. Foaia C, sau foaia de povară. 3. Despre intabulări și rugărilor de intabulare, și anume: De câte feluri sunt intabulările. Despre rugărilor de intabulare. Cum se face intabularea la cartea funduară. Cari sunt cerințele intabulării și ale prenotării. 4. Despre cărțile funduare cele nouă și despre intabularea în fața comisiei. 5. Unele procese cari sunt în legătură cu cărțile funduare.

Cum se vede și numai din această scurtă și generală schiță, cartea de care ne ocupăm tractează un material de cea mai mare importanță aproape pentru

totalitatea poporului nostru. Nu credem să fie nici baremi 5% din masa naționalității noastre, cari să nu aibă de a face mai mult sau mai puțin cu cartea funduară și cu intabulările. De aceea, lumina ce se face prin ridicarea vëlului care ascundea până acum pentru ochii mulțimei chestii atât de însemnate — are să ne fie binevenită și folositoare tuturor.

Recomandăm cu căldură această broșură scrisă la înțelesul tuturor, și care costă numai 30 fileri.

Biblioteca „Bunul Econom”. În editura cunoscutei reviste săptămânale „Bunul Econom” (revistă pentru agricultură, industrie și comerț), din Orăștie au apărut trei broșuri de interes agricol, cari merită o deosebită atențiune din partea cărturarilor nostri, cari se interesează de propășirea țărânului nostru. Numitele trei broșuri sunt:

Broșura 1. *Despre nutrețurile ierboase* (lucerna, trifoiul roșu, trifoiul incarnat, mazăricea, sparceța, lupinul și mohorul) *cositurile* (fênațele, livezile), *recolta nutrețurilor ierboase, prepararea fênelui și pășunile.*

Broșura 2. *Economia porcilor* (rasele, prăsirea, nutrirea și îngrijirea porcilor); *economia oilor* (rasele, etatea, prăsirea, nutrirea, îngrijirea, lâna și tunsul oilor); *capra* (prăsirea, nutrirea și produsele caprelor).

Broșura 3. *Semênța plantelor agricole și semênatul lor*, anume (semênatul, calitățile ce trebuie să întrunească o semênță bună, curățirea semênței, producerea și schimbarea semênței, timpul semênatului, modul semênării, cantitatea semênței și acoperirea semênței cu pământ).

Stilul în care sunt scrise aceste trei broșuri, este scurt și precis, iar limba lipsită de provincialisme și barbarisme. Suntem siguri că aceste scrieri vor face bune servicii poporului nostru; de aceea le recomandăm cu tot înădinsul cetitorilor nostri. Domnul profesor de agricultură î. p., *Const. P. Barcianu*, căruia se datorează aceste broșuri, cum și redactarea cu atâta pricepere a foii „Bunul Econom”, promite a scoate rînd pe rînd o serie de broșuri, cari vor conține una fiecare câte un capitol sau mai multe din ramurile agriculturii, creșterea vitelor, grădinărit, etc.

Prețul broșurei Nr. 1, 2 și 3 câte 30 fileri (pentru România 70 bani). Se pot comanda la administrațiunea revistei „Bunul Econom” în Orăștie (Szászváros), la librăria W. Krafft, Sibiu, precum și la toate librăriile din patrie. Vîndătorilor se dă un rabat potrivit.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 30 Aprilie 1902.

Grân de Bănat	prima per 50 kg. vinde . . .	8-85— 9-20
” ” Tisa	” ” ” ” ” . . .	8-95— 9-40
” ” Pesta	” ” ” ” ” . . .	8-90— 9-30
” ” Alba-reg.	” ” ” ” ” . . .	8-90— 9-30
” ” Bacica	” ” ” ” ” . . .	8-75— 9-10
Secară	” ” ” ” ” . . .	7-10— 7-30
Orz	” ” ” ” ” . . .	5-75— 6-20
Ovês	” ” ” ” ” . . .	6-80— 7-20
Porumb	” ” ” ” ” . . .	4-90— 5-95
Rapiță	” ” ” ” ” . . .	— —
Untură de porc B.-Pesta	” ” ” ” ” . . .	— 58—
Slănină (clisă)	” ” ” ” ” . . .	48— 52-50

Bursa de Bucuresei.

Cursul din 30 Aprilie 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	96—
” ” internă 5%	” ”	— —
” ” 274 mil. 4%	” ”	85 1/2
” ” 1898 4%	” ”	86—
Fonciare rurale 5%	” ”	96 1/2
” ” ” 4%	” ”	84 1/8
Scris. fonc. urb. Bucuresei 5%	” ”	83 1/2
” ” ” Iași	” ”	77 1/2

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 30 Aprilie 1902.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 h
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	101-75	102--
5	" " arg. Ian. Iulie. 16% " "	101-60	102--
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 200— v. c. 20% " "	194-50	194-50
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% " "	154-25	155--
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% " "	185-50	185-50
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% " "	251--	252--
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	120-60	121--
—	" " Cor.	99-70	99-90
3 1/2	" " de invest.	91-20	--
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. scut. de dare	120-05	120-50
4	" " Cor. " " "	97-80	97-80
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	121-65	121-50
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	101-70	101-60
4 1/2	" " " " 1876, aur.	121-65	121-50
4	" " " " ungi. cu premii à 100 fl.	206--	206--
4	" " p. regul. Tisei sc. de dare	163-50	165-25
4 1/2	Oblig. ung. de regalii " " "	101-70	101-40
3	Impr. p. regul. Porții de fier " " "	85-25	86--
4	Oblig. rurale croato-slavone " " "	97--	98--
4	" " ungare " " "	98--	98-60
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularizarea Dunării, à 100 fl.	107-50	--
5	Obl. Soc. Temeș-Bega	97-50	97-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	106-75	--
3	" " sârbesci à 100 fr.	84-50	--
—	Oblig. " cu premii a C. fer. ture. à 400 fr.	107-50	--
—	Impr. bulgar 1889	102-50	101-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	98-30	--
3	" " " " cu premii, 1880	270--	--
4 1/2	Banca austro-ungară	101-40	101-40
4	" " " "	101-40	101-40
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	101-50	101-60
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	105-60	106--
4	" " " " 50 ani	98-05	100-75
4	" " " " Casei de păstr., cap., Pesta	101-25	96-75
4 1/2	Inst. de credit fonciar ungar	98-10	101-25
4	" " " " "	98-25	98-25
5	Banca ipotecară ungară	101-50	101-50
4 1/2	" " " " "	101-50	101-50
4	" " " " cu premii	257-50	127--
4 0/0	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	97-50	98--
5	Albina, Sibiu	--	102--
4 1/2	Casa de păstrare Sibiu, em. IV.	--	101-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	--	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	20-05	20-25
	Credit, à fl. 100—	437--	438--
	Clary, à fl. 40— v. c.	177--	--
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	550--	--
	Buda, à fl. 40—	200--	200--
	Pálffy, à fl. 40—	191--	190--
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	58-25	58-75
	" " ungară, à fl. 5—	30-60	30-50
	Rudolf, à fl. 10—	84--	--
	Salm. à fl. 40— v. c.	240--	--
	Salzburg, à fl. 20—	81--	--
	St. Genois à fl. 40— v. c.	280--	--
	Triest, à fl. 100— v. c.	250--	--
	" " " " à fl. 50—	429--	--
	" " " " „Jó sziv”, à fl. 4—	--	11-25
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-35	11-39
	" " c. reg.	11-32	11-32
	Napoleon'd'or (20 frei sau 8 fl. v. a.)	19-08	19-08
	20 Marce germ. aur	23-53	23-52
	5 ruble rusesci	--	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-40	117-37
	" " franc. 100 Fr.	93-35	95-55
	Ruble, bilete, 100	254--	--
	Lei românesci, 100	--	95-40

Prețul per bucată

La casa institutului „Sentinela“ se
afă depuse spre vîndare
18 acții dela „Sentinela“.

Se vînd cu condițiuni favorabile.
Informațiuni se pot cere dela Direc-
țiunea institutului în Satul-nou (Réva-
Ujfalu).

Irina Dietrich

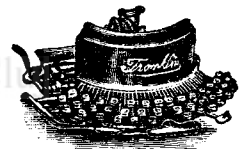
(Sibiu, str. Pintenului 7).

absolventă a școalei comerciale din Laibach,
dă instrucțiune în stenografia germană și în
scrierea cu mașina de scris.

Tot aici se pot lua informațiuni asupra

Mașinelor * *

* * de scris,

sistem american, de prima calitate.

Aceste mașini se pot întrebuița la scrierea
în limba română, maghiară, germană și fran-
cesă, dau până la 12 copii simultane, au tipuri
legibile și multe alte avantagii.

→ Prețul K 360.— ←

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:
Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1-50.

Anuarul Băncilor Române

Anul I (1900). Anul II (1901). Anul III (1902).

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).